

Въпроси и отговори за МИР Чужбина

кратък справочник в полза на народния представител*

1. Какво е МИР чужбина ?

МИР = многомандатен изборителен район

Чужбина = в този район се отчитат гласовете подадени от изборителите зад граница на изборите за Народно събрание

2. Защо трябва да има пълноценен изборителен район за изборителите извън страната?

Съгласно Конституцията на Република България изборителното право е общо и равно (чл. 10), а на гражданите на Р. България се гарантират всички конституционни права където и да се намират (чл. 26 ал.1).

В момента, изборителите зад граница, за разлика от тези в страната, гласуват само за партии, но не и за поименни кандидатски листи. Гласуващите извън страната не могат да упражнят и преференциален вот. Не могат да гласуват и за независими кандидати, защото такива могат да се регистрират само в изборителните райони в страната. Равното изборително право и конституционните права са нарушени.

⇒ Създаването на пълноценен изборителен район чужбина, в който да могат да се регистрират кандидатски листи и независими кандидати, както в изборителните райони в страната, а няма да създаде нови или извънредни права за определени изборители.

Съществуването на МИР чужбина ще повиши интереса и мотивацията за гласуване у изборителите зад граница, което ще повиши тяхната изборителна активност и оттам и общата изборителна активност. А по-високата изборителна активност намалява значимостта на купения, контролирания или корпоративен вот в страната. Това безспорно е в интерес на българската демокрация.

От друга страна, МИР чужбина ще стимулира политическите партии да търсят тези нови гласове като обърнат внимание на специфичните проблеми и въпроси на 1/5 от нацията, живееща зад граница и формулират свое политическо послание към тези изборители.

Създаването на изборен район в чужбина и възможността за реално институционално представителство на българските граждани зад граница в националния парламент, отвъд въпроса за конституционните права, трябва да се разглежда най-напред като инструмент за на национална политика по задържане в националната орбита и запазване на българското самосъзнание на 1/5 от българската нация, живееща извън географските предели на страната.

---

* Справочникът е изработен от експертите на Гражданска инициатива "Временни обществени съвети на българите в чужбина".

3. А има ли полза от МИР чужбина за избирателите в страната?

В момента гласовете от чужбина се "преливат" по сложна математическа формула към избирателните райони в страната.. Това създава сериозни изкривявания на пропорционалността на вота в районите вътре в страната като се генерират прекалено "леки" мандати от по няколко стотин гласа, например депутатския мандат на "бат Сали" в Кюстендил "спечелен" с 864 гласа - знаков, но далеч не единичен случай, провокирал недоволство и демонстрации на населението там. (Абсолютния минимум е на избори 2013г., когато кандидат от Видин влезе в парламента с 474 гласа).

Тези изкривявания се дължат на това, че гласовете подадени зад граница генерират мандати, но които се налага да бъдат персонифицирани (= поименното определяне кои от кандидатите са избрани за депутати) някъде в страната, поради отсъствието на кандидатски листи в чужбина.

Освен че се нарушава доверието в изборния процес и избирателите се демотивират, тази ситуация на неравна тежест на мандатите нарушава съществено стандартите, утвърдени в Кодекса за добрите изборни практики и е неколкократно критикувана в докладите на мисиите наблюдатели на ОССЕ и ПАСЕ и на Венецианската комисия.

⇒ Създаването на МИР чужбина ще позволи по-справедливо разпределяна на мандатите в районите в страната и ще допринесе за повече доверие у избирателите в би-пропорционалната изборна система, по която се провеждат изборите в България..

4. Как ще се определи броя мандати за МИР чужбина ?

Във внесените три ЗИД-а на ИК се предлага вариант, при който мандатите в район чужбина се определят въз основа на усреднената избирателна активност от предходните два избора за Народно събрание, а тези за страната се разпределят както и досега според данните за населението в страната по области според преброяването на НСИ. Този метод има предимството, че се продължава дългогодишната традиция по определяне на мандатите в страната, а същевременно се гарантира тежест на един мандат в чужбина възможно най-близо до единната норма на представителство за страната, което от математическа и политическа гледна точка е и най-справедливо както за гласуващите зад граница, така и за избирателите в страната.

5. От къде ще се вземат мандатите за МИР чужбина ?

Доколкото Конституцията предвижда фиксиран брой за народните представители - 240, мандатите за МИР чужбина трябва да се определят чрез преразпределяне на мандатите от страната. Математическите симулации показват, че те ще бъдат преразпределени предимно от големи МИР : София, Пловдив, Бургас, Благоевград, Русе, Плевен... Изчисленията показват, че при преразпределянето нито един район не остава с под 4 мандата !

Трябва да се посочи, че до 2009г. вкл. за изчисление на мандатите се използваша данните от преброяването през 2001г., докато на избори 2013г. за пръв път бяха използвани тези от преброяването от 2011г. Поради протеклите демографски процеси в

периода 2001-2011г, това доведе до сериозно преразпределение на мандатите от малките обезлюдяващи се райони към големите области. Така например София получи 6 нови мандата и вече е представена с 42 депутата в парламента.

Мандатите за избирателен район чужбина ще балансират до известна степен този процес. (вж. таблица в приложение).

6. Ще промени ли изборния резултат на партиите наличието на МИР чужбина ?

Не. Математически погледнато, при един и същи изборен резултат, обособяването на 32-ри избирателен район чужбина не води до промяна на броя мандати, спечелени от дадена партия, а само до различното им персонифициране (разпределяне) по кандидатските и листи в районите в т.ч. извън страната.

Разбира се, повишената избирателната активност в чужбина ще бъде източник на нови гласове и оттам мандати за тези от партиите, които съумеят да предложат адекватни политически програми и намерят път към тези нови избиратели.

7. Вярно ли е, че само една партия печели всички мандати в МИР ?

Категорично не ! Математическите симулации сочат, че ако на избори 2014г. съществуваше МИР чужбина, в него мандати щяха да вземат ДПС, ГЕРБ, Реформаторски блок и АБВ. Ретроспекцията на предходните избори показва, че в нито един избор от 2005г. насам, МИР чужбина нямаше да има монопартийна окраска.

8. Вярно ли е, че избирателен район за избирателите от чужбина не може да има, защото не е върху националната територия, става въпрос за национален суверенитет, българската ЦИК няма юрисдикция над други държави, освен това в чужбина няма как да се води предизборна кампания..., въобще "такова чудо не може да има и няма никъде другаде по света!" ?

И сега избори се провеждат извън страната, а гласовете подадени зад граница допринасят за легитимността на българските институции - Народно събрание, Президент, представители от България в Европейския парламент. И сега партиите и кандидатите (би трябвало да) водят предизборна кампания в посока избирателите зад граница в т.ч. чрез модерните средства за комуникация.

Доказателство, че всичко това е възможно, е наличието на обособени избирателни райони за избирателите, живеещи извън страната в редица държави като Франция, Италия, Португалия, но и близките до нас по географски и исторически признаци Хърватска, Румъния и Македония, както и други нации с голяма емиграция от Северна Африка и Южна Америка.

По-детайлна информация за тези държави е дадена в приложение.

П Р И Л О Ж Е Н И Я

Страни, въвели политическо представителство на живеещите зад граница в националните парламенти чрез избиране на депутати или сенатори от обособени избирателни райони за чужбина

	Държава	Парламент	Сенат
Балканите	Хърватия	6-10/160 депутати- (плаващ мандат)	
	Македония	3/120 депутати	-
	Румъния	4/334 депутати	2/137 сенатори
Европа	Франция	11/577 депутати	12/343 сенатори
	Италия	12/630 депутати	6/315 сенатори
	Португалия	4/230 депутати	-
Южна Америка	Колумбия	1/166 депутати	-
	Еквадор	6/130 депутати	-
Африка	Алжир	8/389 депутати	-
	Мозамбик	2/250 депутати	-
	Зелени нос	6/72 депутати	-

В процес на дискусия за промяна на изборното законодателство и създаване на представителство за живеещите зад граница в националните парламенти са Ангола, Панама, Мексико, Доминиканската република и Швейцария.

Разпределение на мандатите по МИР съгласно данни за населението от преброяванията на НСИ 2001г. и 2011г. и съгласно предложения ЗИД на ИК създаващ МИР Чужбина въз основа на изб. активност извън страната от предходните два избора

	преброяване НСИ 2001г.	мандати избори НС 2005 и 2009г.	преброяване НСИ 2011г.	мандати избори НС 2013 и 2014г.	разлика 2011г. спрямо 2001г.	хипотеза МИР "Чужбина"	разлика спрямо 2011 без МИР чужбина	разлика спрямо 2001 без МИР чужбина
Благоевград	341 244	10	323 552	11	1	10	-1	0
Бургас	423 609	13	415 817	14	1	13	-1	0
Варна	462 218	14	475 074	15	1	15	0	1
Велико Търново	293 294	9	258 494	8	-1	8	0	-1
Видин	130 094	4	101 018	4	0	4	0	0
Враца	243 039	7	186 848	6	-1	6	0	-1
Габрово	144 147	4	122 702	4	0	4	0	0
Добрич	215 232	7	189 677	6	-1	6	0	-1
Кърджали	164 019	5	152 808	5	0	5	0	0
Кюстендил	162 624	5	136 686	4	-1	4	0	-1
Ловеч	169 954	5	141 422	5	0	4	-1	-1
Монтана	182 267	6	148 098	5	-1	5	0	-1
Пазарджик	310 741	9	275 548	9	0	9	0	0
Перник	149 856	5	133 530	4	-1	4	0	-1
Плевен	312 018	10	269 752	9	-1	8	-1	-2
Пловдив град	338 302	10	338 153	11	1	10	-1	0
Пловдив област	377 602	11	344 874	11	0	11	0	0
Разград	152 417	5	125 190	4	-1	4	0	-1
Русе	266 213	8	235 252	8	0	7	-1	-1
Силистра	142 003	4	119 474	4	0	4	0	0
Сливен	218 474	7	197 473	6	-1	6	0	-1
Смолян	140 066	4	121 752	4	0	4	0	0
София обл.	273 251	8	247 489	8	0	8	0	0
София град*	1 173 988	36	1 291 591	42	6	40	-2	4
Стара Загора	370 665	11	333 265	11	0	10	-1	-1
Търговище	137 689	4	120 818	4	0	4	0	0
Хасково	277 483	8	246 238	8	0	8	0	0
Шумен	204 395	6	180 528	6	0	6	0	0
Ямбол	156 080	5	131 447	4	-1	4	0	-1
Чужбина		-			-	9		
Общо	7 932 984	240	7 364 570	240		240		

* трите МИР София са представени за удобство заедно